

W E S T P H A L I A.

29

Vnde dicta.

Nde nomen Westphalia acceperit, non una est omnium sententia. Sunt qui à Vesta Dea Vestaliam dicta arbitrantur, quod ea hic olim culta fuerit; unde & Westphalos quasi Vestalios dictos esse volunt. Alii

tamen placet ab Occidentali plaga sic dictos. Qui enim, inquit, ultra Visurgim fluvium Orientalem plagam occupant, Ostvali Saxones nominantur, ab Ost, Oriente, & Valen, quod lingua Saxonica pullum equinum significat, quem in militaribus signis habuerunt. At abolito isto nomine mansit Saxonum appellatio. Sic Westphali, qui cis Visurgim versus Occasum habitant, à West, Occiduâ plagâ, ita dicti. Alii denique à campo Velt potius, quam à Valen, Westphalos dictos arbitrantur. Ut ut sit, certum est, illos jam annis amplius nongentis sic nominari.

Prima Westphalia acceptio.

Porro illud notandum, Westphalia nomen tripliciter sumi. Primo pro universa regione, quæ ab Ortu habet Visurgim, ad Meridiem Hassia montes, ad Occidentem Rhenum, ad Septentrionem Frisia paludes. Atque hoc sensu Septimus Imperii Circulus Westphalicus vocatur, qui tribus ordinibus constat, I, Ecclesiastico, II, Principum, III, Civitatum liberarum. In primo sunt Episcopi Paderbornensis, Leodiensis, Ultrajectinus, Monasteriensis, Cameracensis, Osnaburgensis, Verdenensis, Mindenensis. Abbates: Werdenensis, Stablonensis, S. Cornelis-Munster, Echternacensis, Corbejenensis, Herfordensis. Abbatissa una, Essenensis. In ordine Principum secularium sunt, Dux Clivia, & Comes Marchia, Dux Iuliacensis & Montensis, Marchio Badensis, Comes Embdanus five Frisia Orientalis, Comes Sein, Dillenburg, Comes Vernenberg, Comes Manderscheid, Comes Weida & Ringelberg, Comes Meursensis, Dominus Bronckhorst, Comites Steinfurt, Bentheim, Dortmund, Oldenburg, Dominus Bidburg, Comites Hoya, Diepholt, Scaumburg, Domini Spiegelberg, & Vanenberg, Comites Arenberg, Diereenberg, Lippenensis, & Dominus in Somer-aufs. Civitates liberae sunt Colonia, Aquisgranum, Vesalia, Marcodurum, Cameracum, Tremonia, Sufatum, Duysburgum, Hervordia, Brakel, Wartburg, Lemgovia & Werden. Ac hujus quoque Westphaliae populi veteres dicuntur fuisse Teutoni, Bufacteri, Chamavi, Angrivarii, Longobardi, Dulgumnii, Angili, Chauci & Cherusci.

Secunda.

Secundò sumitur Westphalia, pro intima prioris parte, quales sunt Monasteriensis Episcopus, &

Germania:

scopatus, similiter Paderbornensis, & Osnaburgensis, cum locis vicinis, quorum incolæ hodie communiter Westphali audiunt, quod nomen Montenses & Clivii Cis-Rhenani aversantur.

Tertio sumitur pro speciali Ducatu, de quo videnda propria.

Habitarunt hic olim (ut de Teutonibus, qui ab hoc littore Balthico, ubi sedes eorum antiquissimas Ptolemæus collocat, cum Cimbris in Galliam profecti, Teutoburgo, quod Tacitus in Westphalia collocat, nomen dedisse existimantur, non dicam) Bufacteri, seu, ut Tacitus, Bructeri, Chamavi, Angarii, Dulgumnii, Angili, Chauci, Cherusci, & Cayci.

Cum Imperator Barbarossa proscripsisset Henricum Leonem Ducem Saxonie, & Bavarie, qui postremus universam Saxoniam & Westphalam, ab Albi usque ad Rhenum tenuit, Philippus Colonienensis archiepiscopus magnam Westphaliae partem Leoni ademptam occupavit, & titulum ducis Angarie & Westphaliae Imperatoris auctoritate assumpsit. Bernhardus Anhaltinus, Alberti Vrsi filius, superiorem Saxoniam ad Witebergam, cui Electorum dignitas adjuncta est, possedit. Cujus (Bernardi) nepos Albertus, post annum 45, Ducis etiam Saxonie titulum, Ottoni puero, nepoti Leonis, in bello adversus Danos, à Lubecensibus, eorumque sociis capto, extorsit. Cujus Alberti agnati, duces Saxonie Lauenburgenses, hodierna die titulum veterem Ducum Saxonie, Angarie & Westphaliae servant. quam occidentem versus, Lippia & Rheno interjectam, amplissimum videlicet comitatum Marchia, cui Tremoniensis etiam civitas & ditio inclusa est, & ducatum Bergensem, & citra Lippia & Amasis fontes comitatum Ravensburg, Limburg & Vlote, Dux Iuliacensis: multa sparsim Archiepiscopus Colonienensis; quædam Paderbornensis; & comites Waldecenses, possident. Reliquæ, orientem versus, à ripa Lippia ferè ad Visurgim (Bremam alluentem) Westphaliae maximam partem, Monasteriensis episcopus; aliquam Osnaburgensis & Mindenensis, tenent. Cætera comites de Lippia, Bentheim, Teclenberg, Ridberg, Pirmundt, Diephold, Hoja, Oldenborch, Delmenhorst, in ditioe & potestate habent. Qui Comites plerique, à Carolo Magno episcopis initio adjuncti, judicium vices, quod & nomen Greven Germanicum denotat, gerebant.

Soli etiam Westphalici ubertas & bonitas multis in locis eximia est. Etsi enim in eo tractu, quem mercatores sæpissimè transeunt, regio vastior & incultior est: tamen ad Visurgim, & circa Sufatum, Hervordiam, Paderbornam, Warburgum, Hoxariam & passim alibi, fertilibus agris, ac ubique ferè latissimis pascuis, glandi-

E e